

4/2023

СРОЧКА



ЕВР

Kuva: Veikko Somerpuro / Helsingin yliopisto



Kronikan päätoimitus kiittää kaikkia lehden tekoon osallistuneita ja lukijoita kuluneesta vuodesta!

Sisälllys

Pääkirjoitus4

Puheenjohtajan palsta6

Kolumni – Mihin Suomi ottaa
kantaa?8

Paluu kotilieden ääreen?12

Mitä käy lippuhinnoille?16

Fuksisyksyn fiilistelyä..... 20

Kysymyksiä vaihtareille22

Runot26

Kikhernepasta
tomaattikastikkeessa32



Julkaisija Kronos ry,
Helsingin yliopiston historian
opiskelijoiden ainejärjestö

Päätoimitus Sarah Kuismanen,
Vilma Vares, Kamilla Kolimaa,
Lilian Kiander

Toimitus Sakari Bister, Emilia
Pohjakallio, Viljami Putkisaari,
Jonatan Hjelt

Taitto Sarah Kuismanen

Kansi Essi Pellikka

Yhteystiedot ja palaute
kronikkahelsinki@gmail.com
Instagram @kronikka

Epävarmuuden sietämätön raskaus

Epävarmuutta täytyy sietää, joinakin aikoina enemmän kuin toisina. Eri elämän osa-alueilla ja eri yhteiskunnan tasoilla. Allekirjoittanut yrittää luovia alati muuttuvassa arjessaan, kun toisissa maapallon kolkissa liian monen ihmisen maailma – jopa kauhistuttavan kirjaimellisesti – murenee ympäriltä, jättäen tulevaisuuden pölyväksi kiviasaksi.

Vaikka me historioitsijoina tutkimme yhteiskunnassa tapahtuneita asioita ja näin ollen saatamme niistä ehkä jotakin ymmärtää, on epävarmuus monesti läsnä. Menneisyyttä tutkimalla voi ymmärtää nykyisyyttä ja tulevaa, mutta se ei poissulje epävarmuutta, kun toimijoina ja toisinaan muuttujina on toisia inhimillisiä ihmisiä ja joskus jopa sattumaakin. Jos jotakin olen tähänastisten opintojen aikana oppinut, on se, että historia on täynnä yllättäviä käännteitä, selittämättömiä ilmiöitä ja ratkaisemattomia mystereitä. Historia on epävarmuutta täynnä. Mitä olisi käynyt, jos asiat olisivat menneet toisin? Voiko sama ilmiö tapahtua uudelleen?



Myöskään menneinä aikoina emme ole osanneet ennakoida kaikkea. Välillä tuleva onkin osannut yllättää tulollaan, eivätkä edes me historioitsijat ole pystyneet selittämään kaikkein käsittämättöimpiä tapahtumia. Miten näin saattoi käydä? Miksi historia toistaa itseään, kun niin ei pitänyt käydä? Elävä ja moniulotteinen todellisuutemme ei aina seuraa sille asetettuja odotuksia, tarkoituksia tai lainalaisuuksia, sillä monesti meillä ihmisillä itsellämme on näppimme pelissä niin odotetuissa kuin odottamattomissakin tilanteissa. Epävarmuutta luovat ulkoiset tekijät, mutta vähintään yhtä usein me itse ihmiskuntana.

Ehkä silti tulevan eläminen ja hengittäminen voi epävarmuudesta huolimatta olla jopa jännittävää ja miltei uteliaisuutta herättävää. Kuten esimerkiksi se, että myös tässä Kronikan numerossa luvassa on monipuolisesti juttuja, jotka toivottavasti herättävät ajatuksia ja ehkäpä lisäävät myös uskoa siihen, että kyllä meistä ihmisistä on johonkin. Ainakin pystymme menneiden aikojen tapaan tuottamaan korkeatasoista (toim. huom.) ja puhuttelevaa opiskelijajournalismia!

– **Sarah Kuismanen**



Puheenjohtajan palsta

Viimeistä viedään! Kun luet tätä puheenjohtajan palstaa, Kronoksen puheenjohtajana toimii jo joku muu, ja olen itse siirtynyt toisaalle. Lieneekin hyvä hetki luoda katsaus menneeseen vuoteen ja pohtia historioitsijan paikkaa maailmassa. Myö-

hemmin siihen ei ehkä tule enää samanlaista mahdollisuutta. Pidin Kronoksen vuosijuhlilla 9.12. puheen, jossa vertasin yhteiskunnan yleistä suhtautumista humanisteihin ja insinööreihin. Koska isäni on insinööri ja suunnittelin itsekkin alun perin hakevani teknilliseen, minulle sallittakoon tällainen pieni vastakkainasettelu. Koska puheeni oli pitkälti improvisoitu, en voi suoraan jakaa sitä täällä, mutta voin yrittää palauttaa mieleen, mitä sanoin:

Osaatko kuvitella, millaista olisi elää maailmassa, jossa kaikki olisivat insinöörejä? Olen kuullut sanottavan, vaikka kaikki paitsi insinöörit katoaisivat maan päältä, maailma jatkaisi pyörimistään. Humanisteja ei muka tarvittaisi mihinkään. Minä en tähän usko, sillä olen itsekin humanisti, mutta kuten tiedetään, Suomi on insinöörien luvattu maa. Minustakin piti tulla insinööri, mutta niin ei käynyt. En seurannut isääni Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon, vaan päätin tulla Helsinkiin opiskelemaan historiaa. En ole katunut hetkeäkään. Päätökseni on osoittautunut oikeaksi, vaikka erityisesti teknillisiin yliopistoihin suunnanneet ystäväni ovatkin joskus ihmetelleet valintaani.

Vaikka alanvalintani oli lopulta itsestäänselvyys, täytyy myöntää, etten olisi vuosi siten voinut uskoa, kun kuuntelin Kronoksen vuosijuhlilla silloisen puheenjohtajan **Pihla Pekosen** puhetta, että seuraavan puheenjohtajan puheen pitäisin minä itse. Paljon on ehtinyt tässä välissä tapahtua. Vuosi sitten olin opintoni juuri aloittanut fuksi, eikä minusta todellakaan pi-

tänyt tulla Kronoksen puheenjohtajaa. Toisin kuitenkin kävi. Vuosi sitten vaalikokouksessa minut valittiin sihteeriksi, ja kun **Tuomas Korpimies** väistyi puheenjohtajan tehtävästä touko-kuussa, sain tilaisuuden, josta ei voinut kieltäytyä. Kesän ja syksyn ajan minulla on ollut ilo ja kunnia toimia Kronoksen puheenjohtajana.

Vaikka olen pitänyt historian opiskelusta, leikitellään silti ajatuksella, että olisin seurannut isäni esimerkkiä ja olisin mennyt opiskelemaan teknillistä alaa. Tulevaisuuteni olisi voinut olla turvatumpi. Viime ajat ovat pakottaneet miettimään ammatti-identiteettiäni uudelleen. Aika usein nimittäin tuntuu, ettei humanistisia tieteitä osata arvostaa tarpeeksi. Ajat ovat olleet pitkään taloudellisesti ankarat ja tieteen rahoitus on ollut tiukassa. Vähiä resursseja on jouduttu priorisoimaan ja niitä on haluttu keskittää vain tärkeinä pidetyille aloille. Koska humanistiset tieteet eivät tuota mitään, millä olisi välittömästi rahallista arvoa, valtiovallan kiinnostus humanistisiin tieteisiin on ollut heikkoa.

Pyytäisin päättäjiä kuitenkin miettimään tilannetta uudelleen. Humanistit tuottavat paljon yhteiskunnallisesti arvokasta perustutkimusta. Historialla on paljon poliittista painoarvoa ja yhteiskunnallisen polarisaation voimistuessa olisi suorastaan vaarallista jättää tutkimus yksinomaan harrastelijoiden käsiin. Tarvitaan akateemista tutkimusta, joka purkaa historian myyttejä eikä vahvista niitä. Eikä kyse ole pelkästään hyödyistä, sillä tietellä pitäisi olla myös itseisarvo. Olen ollut huolissani yleistyneestä anti-intellektuellista puhetavasta, kun tutkijoita on leimattu ”kaiken maailman dosenteiksi”. Mielestäni tutkijoiden pitäisi jatkossa puolustaa tiedettä nykyistä voimakkaammin.

Tänä vuonna Kronoksessa on tapahtunut paljon. Toiminta on viimein elpynyt pandemiaa edeltävälle tasolle. Onhan kyseessä ollut ensimmäinen vuosi ilman kokoontumisrajoituksia. Samalla olemme olleet entistä valveutuneempia opiskelijoiden oikeuksien puolustajina, mistä tuen osoittaminen yliopistomme päärakennuksen valtaajille käy yhtenä esimerkkinä. Puheenjohtajana on ollut ilo seurata järjestömme kehittymistä, mutta nyt alkaa lähestyä minun aikani väistyä syrjään. Toivon uuden puheenjohtajan ja hallituksen jatkavan samalla hyvällä linjalla, jotta Kronos on jatkossakin aktiivinen opiskelijoiden edunvalvoja, mutta myös yhteisö, jossa kaikkien on hyvä viettää aikaa.

– **Jonatan Hjelt**, Kronos ry:n väistytvä puheenjohtaja

Kolumni – Mihin Suomi ottaa kantaa?

– Sakari Bister

Ruotsalaisia emme
enää ole, venäläisiksi
emme halua tulla...



Kuva: Hanne Salonen / Eduskunta

Kirjoitan tätä lähellä itsenäisyyspäivää 2023. Olen miettinyt etenkin sitä, mihin minun kotimaani ottaa tai ei ota kantaa. Pidän kotimaastani ja monista asioista täällä, mutta joskus sitä haluaa, ja myös tarvitsee pohtia asioita kriittisemmin. Suomen 106-bileitä vietetään tilanteessa, jossa Suomen kaikki maarajat Venäjälle on suljettuina. Syksyn aikana noin tuhat pyörillä varustettua siirtolaista, lähinnä Lähi-idän maista on rohkaistu ja osan matkaa salakuljetettu lähelle Suomen ja Venäjän välistä maarajaa ja ohjeistettu hyvinkin painokkaasti ylittämään raja. Nämä ihmiset ovat toki itse halunneet myös tämän tehdä. Kuitenkin Venäjän johto on mitä luultavimmin tehnyt tempun täysin tarkoituksella, jos katsotaan samankaltaista tilannetta Puolan ja Valko-Venäjän väliseltä rajalta aiemmin. Kysymykseksi jää, mikä intentio ihmisten käyttämisessä poliittisena välineenä on: kaksoiskansalaisten suututtaminen, Suomen saattaminen sisäisiin riitoihin – vai oliko mikään näistä, haluttiinko vain katsoa, miten Suomen johto reagoi?

Tähän ilmiöön otettiin kantaa ja reagoitiin hyvinkin nopeasti, vaikka siirtolaisten määrä oli pienempi kuin monena aiem-

pana vuonna. Maaraja suljettiin marraskuun loppuun mennessä Venäjän kanssa kokonaan. Tätä Venäjä onnistui myös käyttämään negatiivisvaloitteisessa viestinnässä. Sisäministeri Mari Rantanen kertoi A-studiossa, kuinka kansainväliset sopimukset tulee ignorata, koska muutenhan Vladimir Putinkin pääsisi vain asylum-sanan sanomalla ikuisiksi ajoiksi jäämään Suomeen. Vastaavat ontuvat narratiivit unohtavat, että kyse on elävistä ihmisistä, jotka ovat jättäneet kotimaansa syystä tai toisesta, ja näkevät ihmiset vain tunkeutujina. Toki 40 000 pakolaista otettiin viime vuonna iloisesti vastaan – he toki olivat Itä-Euroopasta eivätkä etnisesti suomalaisille vieraampia. Riikka Purra iloitsi, että kaikista Suomessa on tullut ”vähän persuja” – heidän ajatuksensa ovat nyt mainstreamia. Näin se sitten varmaan on.

Helsingin Sanomat julkaisi mielipidemittauksen marraskuussa, jonka mukaan 75 prosenttia suomalaisista halusi koko itärajan kiinni. On siis hyväksyttävä että olen vähemmistössä, kun kritisoin päätöksen ehdottomuutta. Toki olen itsekin vain viranomaistietojen ja median tietojen varassa, valtion johto voi tietää jotakin enemmän kuin minä. Mutta koitappa siinä löytää itsenäisyyspäivän tai joulun mieltä, kun rajalla saatetaan haahuilla virallisten ylityspaikkojen ulkopuolella ja jäätyä kuoliaaksi – toivotaan, että ei. Itse en voi välillä huonoina hetkinä olla kokematta suomalaisuutta käsitteenä, jossa olemme kuin lintukoto, jossa ulkoa ei tule ketään, omaa kolonialistista historiaa ei tunnusteta ja nykypäivän ongelmiin otetaan niin selektiivisesti kantaa että kismittää. Viime aikoina esimerkiksi myös saamelaisten oikeutta vastustaa aivan jättimäisiä ja hajottavia hankkeita omilla alueillaan on vahvasti kyseenalaistettu – kuten kaikkea on aina tupattu heidän oikeuksissaan kyseenalaistamaan.

Rajan lisäksi tilanne lähi-idässä mietityttää. Helsingin Sanomissa julkaistiin 29.11. kommentti, jonka kirjoittaja ilmaisi suoraan, että emme voi ottaa Palestiinan puolesta kantaa yliopistolla tai yhteiskun-

”On yritettävä
sen minkä
pystyy,
eikä vaipua
epätoivoon,
vaikka
konfliktia
povataankin
nyt monesta
suunnasta”

nassa samalla lailla kuin Ukrainan puolesta, koska Ukrainaa on ”pakko tukea”, Palestiinaa ei. Joka tapauksessa Suomi osti Gazan piirityksen aikana yli 300 miljoonalla Daavidin Linko -nimisen ilmatorjuntajärjestelmän Israelilta, samalla kun humanitaarista apua Gazaan annettiin noin 5 miljoonaa. Tukipäätöksiä on siis ihan selkeästi tehty! Valloillaan on kriisi kriisin jälkeen ja tietty selektiivisyys on luonnollista, ymmärrän sen, mutta on absurdia jäädä poteronarrativeihin, joissa johonkin voi ottaa kantaa ja johonkin ei.

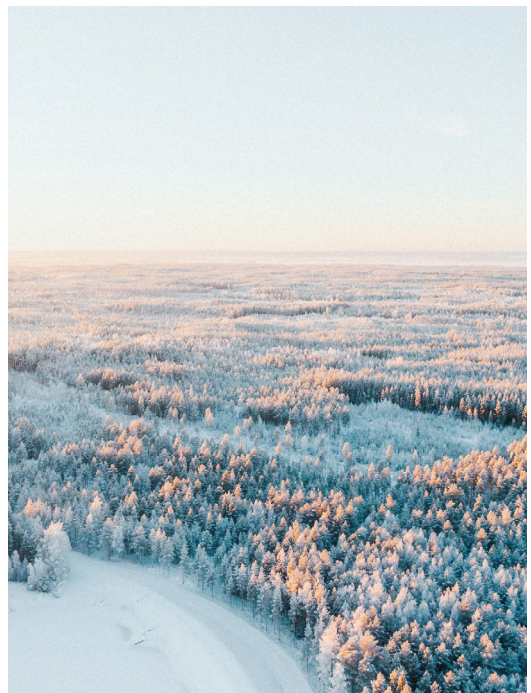
Lintukoto ei voi pysyä erillisenä maailman tapahtumista, jotka koskettavat kyllä myös ihan suomalaisiakin ja täällä asuvia, joiden perheenjäseniä ja ystäviä kuolee huolimatta siitä, äänestetäänkö tyhjää vai ei. Meillä tulisi olla mahdollisuus tukea Palestiinaa ja Ukrainaa vahvasti, samanaikaisesti. Nato-Norja onnistui ihan hyvin äänestämään tulitauon puolesta, samoin monet muut Euroopan maat – mikä on ihan luonnollista, koska kuoleman olisi syytä loppua pikimmiten. Kysymyksenä herää, pidämmekö edes omaa ulkopoliittista linjaa, vai mukailemmeko ulkomaisia mielipiteitä ja artikkeleja hauskoista salmiakeista ja omasta ujoudesta ihailevaa ”Suomi status quo” vähän liikaa? Tapaminen Palestiinassa jatkuu niin kauan kuin länsiblokki sen hiljaisuudellaan ja hyssyttelyllään sallii. Länsiblokki siis saa ja sen tuleekin jatkaa Ukrainan tukemista, mutta samalla sen olisi tärkeä reflektoida Lähi-idän politiikkaansa.

”Lintukoto ei voi pysyä erillisenä maailman tapahtumista --”

Suomen johtavin yliopistomme raahasi myös tulevat tutkijat, ”maailman parantajat” ja yliopiston hienoja sloganeita mielestäni paremmin noudattavat maailmanvaikuttajat fyysisesti omalta yliopistoltaan usuttaessaan 18 partiota poliisi-koirineen paikalle. Rauhan ja tappamisen lopettamisen puolesta rauhallisesti mieltään osoittaneet mielenosoittajat poistettiin väkivaltamonopolin avulla, koska ”yliopiston tiloissa ei saa järjestää poliittisia mielenosoituksia”. Tsekatkaa viime Kronikasta, pitääkö väite paikkansa! Päätöksiä ja kannanottoja tehdään hyvin valikoivasti niin valtion kuin yliopistomme tasolla.

Joulutunnelman yritän löytää tänä vuonna siinä, että uskoisin ihmisten hyvyyteen ja jokaisen meistä vaikuttamisen voimaan. On yritettävä sen minkä pystyy, eikä vaipua epätoivoon, vaikka konflikteja povataankin nyt monesta suunnasta. Otan sitten vaikka itse kantaa asioihin siinä määrin mitä pystyn ja järki kestää.

Silti joskus on sellainen tunne, että tuttu lause voisi mennä näin: Ruotsalaisia emme enää ole, venäläisiksi emme halua tulla. Saamelaiset olemme kolonisoineet, siirtolaiset jäädyttäneet rajalle, opiskelijat raahanneet putkaan. Olkaamme siis suomalaisia!



Paluu kotilieden ääreen?

- Näkökulmia provider-ilmioon Irlannin maaperältä

Emilia Pohjakallio

Viime kuukausina sosiaalisessa sekä perinteisemmässä mediassa on puhuttu naisille kaupasta provider-, eli elättäjäkulttuurista. Pähkinänkuoressa tähän näkemykseen kuuluu ajatus siitä, että miehen tulisi huolehtia naisesta taloudellisesti esimerkiksi maksamalla laskut, mahdolliset treffit, naisen ostokset ja kaikki muut tarpeet, ja näin luoda naiselle turvallisuuden tunnetta ja vapautta. Naisen tehtävänä puolestaan on huolehtia itsensä ja koti tiptop kuntoon, pitää huolta mahdollisista lapsista. Nainen voi ehkä mennä töihin vähän harrastelemaan, mutta sekään ei ole niin pakollista, kun mies hoitaa toimeentulon. Tässä kulttuurissa asiat kuten urakeskeisyys ja päämäärätietoisuus mielletään maskuliiniksi asioiksi, joita tämän ilmiön edustajien ihannenaisten pitäisi välttää. Ihanteellinen nainen puolestaan näyttäytyy miehen käsipuolella ja pukeutuu totta kai perinteisen feminiinisen käsityksen mukaan tyylikkäästi. Nainen on muutenkin huoliteltu, sopuisa ja lempeä ja ennen kaikkea muistaa hymyillä.

Yllättävintä tässä on se, että kyseinen kulttuuri yritetään liittää feminismiin ja sitä markkinoivat nuorehkot naiset toisille naisille erilaisten (luonnollisesti) maksullisten kurssien kautta.

Mitä tällainen provider-kulttuuri sitten käytännössä tarkoittaisi?

Kuten monissa muissakin asioissa, niin myös tässä on hyvä ottaa askel taaksepäin ja tarkastella menneisyyttä. Mutta tällä kertaa ei Suomen menneisyyttä. Suomessa historiallisesti hyvin köyhänä ja protestanttisena valtiona ei ole elättäjäkulttuuria ollut käytännössä koskaan. Kaikkien naisten, miesten ja muiden on ollut pakko tehdä töitä, jotta leipää saadaan pöytään. Tässä tapauksessa on siis kiinnostavampaa tarkastella paikka, jossa asiat ovat olleet toisin. Vietin tämän syksyn opiskelijavaihdossa Irlannissa. Irlanti on perinteisesti katolinen maa, jossa varsinkin aiemmin oli valloillaan tarkat sukupuoliroolit ja käytössä elättäjäkulttuuri (breadwinner). Yksi kurssini oli ”Sex, Gender and Power in History” (vapaasti suomennettuna ”seksuaalisuus, sukupuoli ja valta historiassa”), jossa syvennyttiin myös kyseiseen tematiikkaan.



Kurssilla avattiin ja analysoitiin laajasti, miten elättäjäkulttuuri vaikutti yhteiskuntaan ja perheeseen. Mies oli se, joka kävi töissä ja elätti perheen. Naisen paikka oli tiukasti kotona lapsia ja tilaa hoitamassa. Mies oli perheenpää, joka teki lopulliset päätökset ja nainen huolehti kodinpiirin asioista, mutta siinäkin miestä kunnioittaen. Naisen asema ei ollut mitenkään ihanteellinen eikä häntä useinkaan hemmoteltu. Sen sijaan nainen saattoi olla hyvinkin haavoittuvaisessa asemassa, etenkin jos puolisona oli esimerkiksi alkoholisoitunut tai väkivaltainen henkilö.

Elättäjämalli näkyi vahvasti lainsäädännössä sekä yhteiskunnassa. Hyvä esimerkki on, että työlainsäädännössä oli kaikille oma palkkaluokkansa sukupuolesta ja siviilisäädystä riippuen. Ryhmät olivat seuraavat suurimmasta palkasta pienimpään:

1. Naimisissa olevat miehet
2. Sinkkumiehet
3. Sinkkunaiset
4. Lapset
5. Naimisissa olevat naiset

”Yllättävintä tässä on se, että kyseinen kulttuuri yritetään liittää feminismin piiriin --”

Palkkaluokkia perusteltiin hyvin vahvasti elättäjämallilla. Eniten piti maksaa naimisissa oleville miehille, koska heidän piti huolehtia perheestään. Kolmannessa palkkaluokassa olivat sinkkunaiset, koska ajateltiin, että he asuvat vielä lapsuuden perheessä, joten hänen palkkansa on vain lisä perheen tuloihin, josta kuitenkin perheenpää on pääasiallisessa vastuussa. Naimisissa olevien naisten paikan taas ajateltiin olevan kotona eikä töissä, millä perusteella heille kuului pienin palkka.

Liikainnokkaan puhelinmyyjän sanoin: ”Eikä siinä vielä kaikki.” Naisten asemaa työelämässä alettiin rajoittaa aktiivisesti 1900-luvulla erilaisilla laeilla. Vuonna 1936 ratifioitiin laki (Conditions of Employment act), jolla pyrittiin estämään sinkkunaisia saamasta töitä. Tämä laki linkittyi edellä kerrottuihin eri palkkaluokkiin. Palkka oli sidottu tiukasti sukupuoleen, joten periaatteessa työnantajan olisi ollut kannattavinta palkata miesten sijaan vaikka sinkkunainen. Tämän vuoksi valtio lähti rajoittamaan sinkkunaisten palkkaamista, jotta avioituneiden miesten työllistyminen varmistettaisiin. Työnantajille määrättiin tietty enimmäismäärä naisia, jotka he saivat palkata ja loppujen työntekijöiden piti olla miehiä.

Siinä missä äsken mainittu laki kohdistui sinkkunaisiin, ei myöskään naimisissa olevia naisia unohdettu. Irlannissa oli vielä vuoteen 1973 voimassa laki (marriage act), jonka mukaan naimisissa olleet naiset eivät saa työskennellä suurissa yrityksissä tai virkamies-tehtävissä valtiolla ja kunnissa. Eli, kun nainen meni naimisiin, hänen piti joko erota työstään tai hänet irtisanottiin. Kurssini luennoitsija kertoi siitä, miten hänen anoppinsa olisi 1970-luvulla pitänyt luopua työstään opettajana naimisiin mennessään. Anoppi sattui kuitenkin opettamaan yksityisessä koulussa eikä kunnalla, joten sai vältettyä pakkoirtisanoutumisen.

Ehkä provider-ilmion puolestapuhujien olisi hyvä välillä pysähtyä miettimään, ovatko elättäjämalli tai sen piirteet todella se, mihin haluamme palata.

Nyky aikaankin sidottuna elättäjäilmiö pitää sisällään monia ongelmia, joista nostan tähän kolme. Suurin osa meistä ihmisistä ei pysty pysymään nuorina ja nätteinä vuodesta tai vuosikymmenestä toiseen. Tämä luo provider-ilmion sisäistäneille naisille ainaisen uhan, milloin elättäjä vaihtaa nuorempaan ja nätimpään ja aiempi nainen jää tyhjän päälle. Toinen asia, mitä on hyvä miettiä, on eläke. Jos ei ole työskennellyt elämänsä aikana tai työskentely on ollut harrastepohjaista, ei siitä myöskään kerry eläkettä. Mahdollisen eron sattuessa tämä asettaa naisen äärimmäisen heikkoon asemaan. Kolmas oleellinen ja pohdittava piirre tässä on, miten epäreilua tämä on myös miehille. Miten epäreilua se olisi ja mitkä paineet miehelle luotaisiin, jos koko perheen elättäminen olisi hänen harteillaan. Tai jos miehen oletettaisiin aina olevan vahva perheenpää, jolle heikkoutta ei sallita. Miten hänen ainainen työskentelynsä vaikuttaisi suhteeseen mahdollisten lasten kanssa?

Provider-ilmioistä puhuttaessa on hyvä muistaa se, että kyseessä on hyvin marginaalinen ryhmä. Kuitenkin ilmiöstä on hyvä puhua ja tiedostaa, mitä sen mukainen toiminta käytännössä tarkoittaisi ja merkitsisi yhteiskunnalle ja tasa-arvolle. Suomessa on ollut melko tasa-arvoista jo pitkään verrattuna moneen muuhun maahan, vaikkakin työtä tasa-arvon eteen on vielä jäljellä ja paljon täälläkin. Provider-kulttuurin kaltaisten ilmiöiden nousu ei ainakaan auta tasa-arvon saavuttamisessa.

Lähteet

Culloty, Lisa. *Can't Care/Won't Care'? An Investigation into the Feminisation of Care*. *Critical Social Thinking*, Volume 6 (2014): 260–273.

McAuliffe, Mary. *The Irish Woman Worker and the Conditions of Employment Act, 1936 Responses from the Irish Free State Women Senators*. *Saothar* 36 (2011): 37–46
<http://www.jstor.org/stable/23200046>.

McGauran, Anne. *Ireland's Social Welfare System: Gender, Family and Class*. National Economic and Social Council. (2021).

Sex, Gender, and Power in History – Course, History department, University Collage Cork. (2023).

<https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000009818169.html>

<https://www.eeva.fi/jutut/misogyniapoliisi-naisellisuus-somessa>

<https://www.ictu.ie/blog/marriage-bar-ban-employing-married-women>

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/1936/act/2/enacted/en/print.html>

Mitä käy lippuhinnoille?

Sakari Bister



Vapaa-ajalla tuppaa aina tutkiskella sitä mihin suuntaan HSL on kehittymässä. Jep, bear with me! Aiheen kuivuudesta huolimatta HSL koskettaa meitä kaikkia kampukselle kulkijoita. Tapaankin aina sanoa, että syntyperäiset stadilaiset eivät edes tiedä kuinka onnekkaita he ovat julkisen liikenteen kanssa verrattuna moneen pienempään kaupunkiin Suomessa. Käsittelen tulevia uusia ja valmistuvia hankkeita joukkoliikenteessä ja mitä hyötyjä sekä toisaalta haittoja näistä voi olla. Keskustelu sporista ja metroista kytkeytyykin yllättävän nopeasti laajempaan kysymykseen valtion ja rahan roolista yhteiskunnassamme.

Uusia hankkeita!

Vuonna 2010 nykymuodossa perustetun kuntayhtymä HSL:än hankkeet ovat pitkään olleet osa Helsingin, pääkaupunkiseudun ja sen kehyskuntien hankkeita ja ydintä. Ne myös rahoittavat HSL:ää. Vuosien 2017–19 vyöhykeuudistuksesta lähtien uudet ja olemassa olevat hankkeet ovat olleet osana niin segregaaation estämistä, saavutettavuutta, alueiden arvon nostatusta, autoilun vähentämistä ja ilmastotavoitteita. Hankkeiden alkuun laittamisessa käytiinkin etenkin viime vuosikymmenen lopulla turbovaihteella!

Lentorata valmistui 2015, Länsimetro valmistui vaiheittain 2017 ja



2022 kohonneilla kustannuksilla, mutta valmiiksi kuitenkin. Raide-Jokerista 15 pääsimme nauttimaan syksystä 2023 lähtien, jopa etuajassa. Runkobussien määrää on lisätty paljon. Spora menee jo Eiranrantaan, pian jo Hernesaareen. Kakkonen menee nykyään Ilmalan juna-asemalle asti. Spora numero 13 kulkee Kalasataman päästä Pasilaan jo ensi vuoden puolella, raiteet ovat jo lähes valmiit tätä kirjoittaessani. Kolmen-neljän vuoden päästä Sporat numero 11 ja 12 kulkevat keskustasta ja Pasilasta yhden maailman suurimmista ei-autollista silloista (ja stadin korkeimman "rakennuksen") kautta Kruunuvuorenrantaan ja Laajasaloon. Samalla valmistuvat Kruunuvuorensillat. Vantaan ratikka köröttelee lentoaseman, Jumbon ja Tikkurilan kautta Mellunkylään ennen vuosikymmenen loppua, jolloin on tarkoitus alkaa erilaista "kaupunkibulevardien" ja uusien pikaraitiotielinjojen rakennus niin Viikintielle kuin Tuusulanväylälle. 2030-luvulla on tarkoitus myllätä reittejä, numeroiteja ja bussilinjoja enemmän. (Ja muutenkin, missäköhän me menään edes 2030-luvulla?)

Pääkaupunkiseutu nostaa hankkeilla statustaan sekä saa yhä enemmän ihmisiä toimivien kiskojen varrelle. Osa niistä on myös oikeesti ihan siistejä ja tarvittavia! Monet raidehankkeet mahdollistavat tasaisen liikenteen pohjois-eteläsuunnassa ja esimerkiksi pikaratikat itä-länsisuunnassa tuovat raideliikennettä kantakaupungin ulkopuolelle, jolle on ollut suurta tarvetta. Hankkeet ovat toki kalliita: hinnat ovat vähintään sadoissa miljoonissa ja osaan on haettu EU-rahoitustakin.

Missä piilee ongelma?

HSL:än hallitus päättikin juuri kokouksessaan, että kahden vyöhykkeen lippujen hintoja lasketaan matalemmiksi. Esimerkiksi AB-vyöhykkeen kertalipun hinta on 2.95€ vuoden 2024 alusta (aikaisemmin vuosien ajan 2.80€, tänä syksynä 3.10€). Suunta on oikea, mutta pieni lohdutus. Kaikki edellä olevat hankkeet vievät ihan mahdottomasti fyffeä, mikä luo näinä talousaikoina painetta hintojen nousulle. Nykyiseltä hallitukselta näytetään ei-oota julkisen liikkeen lisärahoittamiselle, vaikka kyseessä on äärettömän tärkeä infrarakenne. Joukkoliikenteen

käyttäjien määrä on myös toistaiseksi jäänyt pysyvästi matalammalle tasolle kuin mitä se oli ennen koronapandemiaa. Jostakin kumman syystä HSL myös huomasi, että vuonna 2023 AB-vyöhykkeen lipputulot eivät käsittääkseni merkittävästi nousseet, vaikka lipun hinta nousi – suurempi osa ihmisistä vaihtoi toisiin kulkutapoihin tai pummi. Noh, marraskuussa 2023 HSL äänesti myöntävästi korotusmaksun noususta 80 eurosta 100 euroon. Rahaa on koitettu säästää kaikilla tavoilla samalla kun jättihankkeita ajetaan: lippuautomaatteja otetaan pois käytöstä ja opiskelija-alennusta on yritetty kaventaa toimivaan vain HSL-mobiilisovelluksessa (asia on edelleen näin, vaikka hallinto-oikeus on päätöksen todennut lainvastaiseksi).

HSL haluaisi pitää lipun hinnat matalina, mutta sitä rahoittavat kunnat. Kunnat taas saavat valtiolta avustusta tähän, ja avustuksen määrä on vain rajallinen. HSL:än menoista jo nyt noin 25 prosenttia menee infrastruktuuriin. Menot ovat nousseet noin yhteen miljardiin vuodessa ja tämän ei ennusteta laskevan 2030-luvun loppuun mennessä. HSL

joutuu myös korjaamaan monta metroasemaa tulevan vuosikymmenen aikana. Operointikustannusten ennustetaan nousevan myös valtavasti, mutta HSL itse ei voi nousua kovinkaan paljon hillitä – paikkausta pitäisi tulla muulta.

Vaihtoehtona on siis lippujen hintojen nosto, perusrahoituksen nosto tai jokin sekoitus näitä kahta. Joukkoliikenteessä on kuitenkin ongelma: kukaan ei halua sitä rahoittaa. Ymmärrettävästi ei matkustajat, HSL itse on siihen pelkästään itse kyvytön, kunnat eivät joko halua tai eivät pysty, ja nykyisen hallituksen valtio ei edes keskustele kuntien rahoituksen lisäämisestä. Silti julkisilla liikkuminen on sekä ympäristö- ja ilmastokysymys, että pidemmän kaavan kautta segregatioon ja luokkaan liittyvä kysymys: autoilijoiden kurjistamisen keskellä unohtuu, että kaikki meistä eivät voi ajella autolla keskustassa tai edes ostaa autoa. Ei kauheasti houkuttele matkustaa kampukselle sporalla, jos lippu maksaa 4.50 euroa. Silloin kävelen tai pummin, huolimatta tarkastusmaksuista tai siitä, kuinka hienot sillat ja pikaratikat meillä on.

Lähteet: hsl.fi, kirjoittajan oma muisti

Kuvat: Lauri Eriksson / HSL



Fuksisyksyn fiilistelyä



Teksti: Viljami Putkisaari

**Kuva: Mika Huisman /
Helsingin yliopisto**

Joulu lähestyy ja on aika myös muistella fuksisyksyä. Hallitukselta joululahjoja ei heru, riisuja korkeintaan, mutta kiitos rakkaiden tuutoreidemme ja muiden mukana olleiden vanhempien opiskelijoiden me fuksit olemme päässeet kokemaan toinen toistaan hienompia tapahtumia.

Ankan lukemisen ja luentosalien penkkien kuluttamisen lisäksi meillä on ollut mahdollisuus maistaa opiskelijaelämän parasta antia. Mieleen on jäänyt muun muassa matka länsinaapuriiimme fuksirissen merkeissä. Sitsaus, sekä muut perinteet ovat tulleet tutuiksi sekä se, että klusterilla liian pitkään hengatessa saattaa joutua nakkihommiin.

Yliopistolle ensi kertaa marssinut fuksi on voinut tuntea ilmassa sähköisyyttä ja säpinää. Epäoikeudenmukaisuuksien edessä on ollut hienoa todistaa opiskelijaliikkeen kasvua. Jotkut ovatkin jo ehtineet verrata aikaamme 60-luvun lopun opiskelija-aktivismiin – elämme siis historiallisia aikoja. Kiitos tästä syksystä vielä tutoreille ja koko Kronokselle ja olkoon edessämme vielä monta ikimuistoista vuotta! Seuraavaksi hieman tunnelmia fukseilta:

Kuka olet? Aslak

Mistä tulet? Helsingistä

Mikä on toteemieläimesi? Kauris

Fuksisyksyn top 3 Uudet kaverit, opinnot, opiskelijataapahtumat

Mitä et osannut odottaa fuksisyksyltä? Niin paljon erilaisia fuksitapahtumia

Paras tapahtuma syksyn ajalta? Fuksidisko

Veikkauksesi tämän vuoden superfuksiksi? Leevi

Kuka olet? Sofia

Mistä tulet? Helsingistä

Mikä on toteemieläimesi? Musta kissa

Fuksisyksyn top 3 Unicafe, ärräkahvi, opinnot

Mitä et osannut odottaa fuksisyksyltä? Että kurssien kanssa ei ole kovaa haipakkaa

Paras tapahtuma syksyn ajalta? Pikkujoulut

Veikkauksesi tämän vuoden superfuksiksi? Viljami
(toim. huom. oikein meni!)

Kuka olet? Hilla

Mistä tulet? Espoosta

Mikä on toteemieläimesi? Karhu

Fuksisyksyn top 3 Fuksirisse, fuksisitsit, Samu Niskasénin luennot

Mitä et osannut odottaa fuksisyksyltä? Kaikki ihmiset on niin kivoja

Paras tapahtuma syksyn ajalta? Fuksirisse

Veikkauksesi tämän vuoden superfuksiksi? Elli

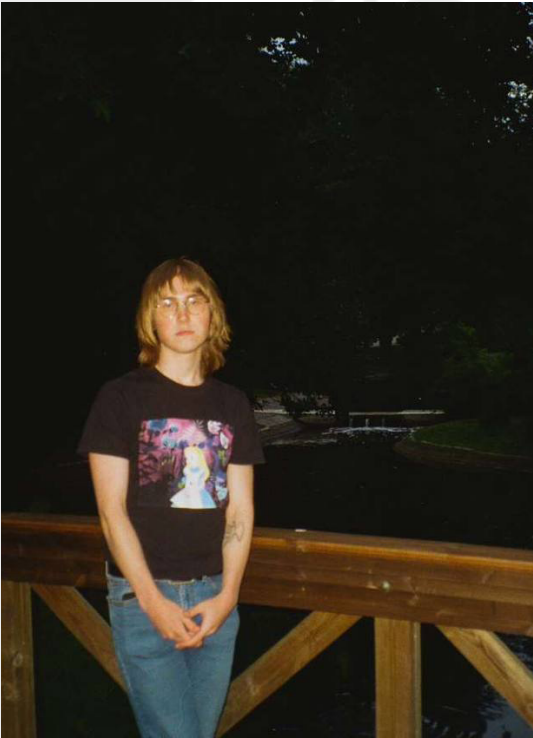
Kysymyksiä vaihtareille



Teksti: Kamilla Kolimaa

Vaihtoasia on kiinnostanut itseäni jo pitkään suuresti ja päätinkin haastatella kolmea krosnolaista heidän vaihtokokemuksistaan ja/tai odotuksistaan. **Janne Jussila** on tällä hetkellä vaihdossa Yhdysvalloissa ja **Emilia Pohjakallio** Irlannissa — **Sanni Kanervo** taas on lähdössä Irlantiin joulun jälkeen.

Janne



Miksi hait vaihtoon? Entä miksi juuri Yhdysvaltojen pääkaupunkiin?

Yhdysvalloissa ei ollut niin paljoa muita kiinnostavia kohteita, suurin osa liian ns. Etelässä. Vaihtoon hakua motivoi se, että vaihto on aika ainutlaatuinen kokemus nähdä toista kulttuuria ja mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin. Vaikea löytää syitä miksei ei hakisi vaihtoon. Lisäksi vaihtoon hakeminen on tehty suht. helpoksi. Aina voi matkustaa mutta vaihto on eri asia.

Hienoa on kun pääsee myös tutustumaan paikalliseen opiskelijaelämään. Erityisesti Washington D.C. kiinnosti, koska kiinnosti jenkit ja maassa ei ois ollut niin paljoa muita hyviä kohteita, esim. Pohjois-Carolina olisi omasta mielestä ollut ns. liian etelää.

Millaista opiskelijaelämää vaihtoyliopistossasi on ollut?

Työntäyteisempää ja selvästi vaativampaa kun Suomessa, esim. luennoilla on yleisesti läsnäolopakko ja työmäärä on huomattavasti suurempi. Yliopistoja on valtava määrä ja tämä vaikuttaa yliopistojen oman ns. identiteetin painottamiseen. Yhteisöllisyys on ollut isossa osassa kampuksen asunnossa asuessa ja muutenkin—ehkäpä jopa enemmän kuin Helsingissä—bileitä sekä muita tapahtumia järjestetään paljon.

Onko Yhdysvalloissa ollut kulttuurishokkeja?

Yksi yllättävä asia on ollut se kuinka vaikeaa alkoholin ostaminen on. Sitä eivät saa alle 21-vuotiaat baareissakaan, julkisilla paikoilla ei saa juoda eikä useimmilla kampuksilla. Ehkä toinen kulttuurishokki on tosiaan se etteivät verot näy tuotteiden hinnoissa kaupoissa tai ravintoloissa vaan hinnat tulevat ns. yllätyksenä maksaessa.

Suosittelisitko vaihtoon lähtemistä ja jos suosittelisit niin miksi?

Kyllä ehdottomasti, hyvä ja hieno kokemus sekä helpoksi tehty mahdollisuus astua oman mukavuusalueen ulkopuolelle ja tutustua toiseen kulttuuriin—avartaa maailmankuvaa—antaa uusia tuttavuuksia eri maista. Terveiset kaikille kronoslaisille <3

Emilia



Millaisena olet kokenut vaihto-ajan? Esim. koti-ikävä, uudet kokemukset etc.

Vaihtoaika on ollut todella antoisaa ja aika on mennyt nopeasti. Tänne on kotiutunut hyvin ja tuntuu oudolta, että lähtö Suomeen on jo muutaman päivän päästä. Koti-ikävää on ollut vaihtelevasti. Sinä päi-

vänä, kun saavuin tänne, iski yksinäisyys todella vahvasti. Ymmärrys siitä, että olen itsekseni täällä, konkretisoitui tuolloin toden teolla. Kuitenkin hyvin nopeasti tunne kaikkosi, kun tutustuin ihmisiin ja arki lähti rullaamaan.

Olen saanut täällä todella hyviä ystäviä ja puuhaa keksii helposti. Täällä on upeat ulkoilumaastot ja helppo matkustella niin lähialueille että kauemmaksikin. Täällä on hyvät kulkuyhteydet. Junalla ja bussilla pääsee helposti paikasta toiseen ja opiskelijalipulla hintakaan ei päätä huimaa. Irlantilaiset ovat todella ystävällisiä ainakin oman kokemukseni mukaan. Yksi hauskimista sekä absurdeimmista sattumuksista oli Dublinissa. Aloimme pubissa jutella erään vanhemman herran kanssa ja yhtäkkiä tajusimmekin olevamme James Joyce lukupiirissä pikkuruisessa vanhassa apteekissa. Apteekki oli muutettu kirjakaupaksi ja siellä oli enemmän ihmisiä, kuin sinne oli tarkoitettu. Ihmiset nököttivät kylkikyljessä ja kaikki lukivat vuorollaan lauseen Joycen *Odysseuksesta* (1922). Kirja löytyi kaupasta myös suomeksi, joten lopuksi piti lukea vielä lause siitäkin. Kun poistuimme kaupasta piti hetken puistella päätän, että oliko äskeinen todella tapahtunut vai harhako kyseessä.

Millainen opiskelijaelämä vaihto-yliopistossasi on?

Opiskelijaelämä on aktiivista. Samanlaista ainejärjestötoimintaa, kuten Suomessa, ei ole, mutta monenlaisia kerhoja ja järjestöjä löytyy lähes joka lähtöön. On ollut Barbie-leffailtaa, kangaskassien painatusta, Harry Styles-teemabileet ja vaikka mitä muuta. Kerhoja on kaikelle mahdolliselle

eri oppiaineista käsityökerhoihin ja erilaisista harrastuskerhoista, kuten elokuva- ja valokuvauskerhosta virallisempiin kerhoihin, kuten verkostoitumis- ja väittelyklubeihin. Vaihto-oppilaille on myös suunnattu todella paljon aktiviteettia, retkiä ja toimintaa laidasta laitaan. Huomaan itse vanhempana opiskelijana, että baarikierrokset ja beer-pong-turnaukset eivät innosta enää samalla tavoin, kuin nuorempana opiskelijana, mutta jos jonkinlaista muuta tapahtumaa ja puuhaa on vaikka millä mitoin.

Eräs hauska tapahtuma oli collage christmas, jota vietettiin marraskuun lopulla. Vertaisin sitä melko paljon Suomen vapuun. Täällä ei haalareita ole, mutta opiskelijat olivat sonnustautuneet hauskoihin joulupaitoihin ja valloittivat kaupungin pubit. Jo aamuyhdeksän aikaan pubien edessä oli suoranainen tungos ja karnevaaliumu, kun ihmiset jonottivat vuoroaan Guinness-tuopin äärelle. Itselläni oli juuri tuoloin 48-tuntia kestävä kotitentti, joten en päässyt nauttimaan tapahtumasta täysin siemauksin.

Miten opiskelu on sujunut?

Olin onnistunut suorittamaan opintoni Suomessa ilman mitään englanninkieliä kursseja pakollista kielikurssia lukuun ottamatta. Tästä syystä akateeminen englanninkielen käyttö jännitti hieman, mutta opettajat ovat todella ymmärtäväisiä vaihtareita kohtaan. Tämä ja esseitä oikolukeneet ystävät ja läheiset ovat auttaneet opinnoissa suoriutumisesa paljon. Vaikka et olisi varma kielitaidostasi ei kannata antaa sen vaikuttaa liikaa harkitessasi vaihtoon lähtöä. Kaikki kunnia kielikeskuksen kursseille, mutta arkielämän ja opintojen

pääkielenä kieli jää päähän aivan eri tavalla, kuin luokassa istuessa.

Kurssit ovat olleet todella kiinnostavia. Suoritan täällä pääasiassa puuttuvia pakollisia historian maisterivaiheen kurssejani, mutta muutakin on mahtunut mukaan. Olen opiskellut esimerkiksi folkloristiikkaa, jossa perehdytään irlantilaiseen kulttuuriin, tapoihin ja kansanuskoon. Kurssi on avannut ymmärrystä maata ja sen historiaa kohtaan aivan uudella tavalla. Esimerkiksi kansanuskon kohdalla on ollut kiinnostavaa huomata tiettyjä samankaltaisuuksia, kuin suomalaisessa kansanuskossa. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten monet ilmiöt ja uskomukset ovat universaaleja ja toistuvat lähes samankaltaisina paikasta riippumatta. Irlannin historiasta on ollut kiinnostavaa oppia myös sukupuolentutkimuksen näkökulmasta. Irlanti on monelta osin samankaltainen maa kuin Suomi, joten usein unohdan, että tähän on yhä suurelta osin katolinen maa. Talojen pihoissa nököttävät neitsyt-Maria patsaat toimivat aina välillä hyvänä muistutuksena tähän. Katolisuus näkyy myös Irlannin historiaa opiskellessa, esimerkiksi siinä, miten naiset ja naisten asema on nähty yhteiskunnassa.

Opintosuorituksiksi valikoin taktisesti pelkästään esseitä ja kotitenttejä, mikä loppujen lopuksi osoittautui viisaaksi valinnaksi. Täällä tenttien päivämäärät selviävät todella myöhään. Monella tutulla kävi niin, että hän oli ostanut liput takaisin kotiin, kun selviää, että tentti on tarkoitettuna paluupäivän jälkeisenä ajankohtana. Lisäksi, kun akateeminen englanti ei tule selkärangasta, on hyvä, että esseissä pystyy käyttämään enemmän aikaa esimerkiksi kieliopin parissa.

Miksi suosittelisit (tai suosittelisitko) vaihtoon lähtemistä sitä pohtivalle?

Suosittelen ehdottomasti vaihtoon lähtemistä kaikille, jotka sitä vähänkin miettivät! Se, kun sanotaan, että vaihto avartaa maailmaankuvaa, ei ole pelkkä klisee. Täällä on oppinut paljon sekä irlantilaisesta ja muista kulttuureista ja tavoista, että oppinut arvostamaan Suomalaista yhteiskuntaa uudella tavalla. Olen pitänyt asioita, kuten halpaa opiskelijanterveydenhuoltoa, Unicafea, suomalaisen peruskoulun ilmaista ruokailua, Kelaa ja toimivia vessoja itsestään selvyytenä. Kun täällä on elänyt ja keskustellut eri puolilta maailmaa tulevien ihmisten kanssa, alkaa hahmottamaan eri tavalla myös omia etuoikeuksiaan. Tekee välillä todella hyvää nostaa katse omasta napanöhdästä ja tarkastella maailmaa vähän eri vinkkelistä käsin.

Sanni



Millaisena koit vaihtoonhakuprosessin? Oliko vaikeaa tai helppoa yms. Mitä kaikkea tässä täytyi tehdä?

Vaihtoon hakeminen oli prosessina suhteellisen haastava ja pitkäkestoinen ainakin minun mielestäni. Hakiessani minun piti täyttää monia erilaisia lomakkeita, suunnitella opintojani yli vuoden päähän sekä pohtia sitä, miten saan korvattua joidakin kursseja.

Miksi valitsit juuri Irlannin?

Valitsin Irlannin sen historian, kaupunkikulttuurin ja mytologian vuoksi. Minulle ratkaisevaa oli myös se, että voisin opiskella englanniksi. Irlannissa minua kiinnostaa maan historia, mytologia sekä yhä laajemmin myös kirjallisuus. Irlannin kaunista luontoa odotan myös kovasti.

Miten olet valmistautunut vaihtoon?

Valmistauduin keräämällä rahaa käymällä töissä, hankkimalla vakuutukset, tutkimaan yliopiston kurssitarjontaa sekä kyselemällä entisiltä vaihto-oppilailta kysymyksiä. Muuten vaihtoon valmistautumista en ole oikeastaan tehnyt, sillä en vielääkään käsitä sitä, että olen sinne lähdessä.

Millaisia odotuksia sinulla on vaihdosta?

Odotan sitä, että saan uusia ystäviä, kokemuksia ja tietoa. Odotan myös uudenlaista opiskelijakulttuuria sekä sitä, että Irlannissa kurssitarjonta on huomattavan paljon laajempaa kuin Suomessa. Toivon myös, että saan kasvaa ihmisenä sekä oppia itsestäni jotakin uutta.

Runot

Kamilla Kolimaa

Saatana odottaa kun äiti odottaa mua
Saatana hetken odottaa kun sipuleita ladon kassahihnalle
ja kun painan suukon poskelle
ja kun painan duunia vailla paitaa
ja uskon ystävyyteen yli kaiken ystäviini yrmyihin ylpeisiin yskin yli näiden päiden en
kasvoille vaan yli päiden näiden Helan går ne sanovat
ja käsitän
että olen heikkona tietynlaisiin Aina samaan
saamaan jonkin oivalluksen tulen tässä maassa
Saatana odota kun valehtelen hetken

Kamilla Kolimaa

oman majan, omat lämpimät läikkii
rakennan sen tänään kallioon kukkulaan sisään
äiti älä itke olen vapaa ole sinäkin
äiti älä itke vaik'nauris vainaa on
olen lopettanut tupakoimisen ja vastaan puheluihin vastaan kun kysytään ja puhun kun ei
puhutella ja herään satunnais'paikoista jonne pääpahasen lasken Äiti ethän itke vapautein
tähden llotse sen sijaan
liianpienitakkicore villaineracore ja äiti lloitsee mun uuden lehterin tähden uuden tyhjän
lehterin tähden
kävelen hakaniemen rantaan ja äiti iloitsee itkee

Kamilla Kolimaa

olin ihastuttavan itsestäänselvä
mainio itsestäänselvyys manittamaton
poikain Kahlua aarre Kahlua
ne poikii kyyneltupakkia Pelkähästään
Joukahainen videopelit ja tunnekuolema
Pelkähästään miesasiois hyvää on viikset ja sikarinkäärijät ja se kun
ne tuoni vie
sipuli niis'selkiää kun selkenee
äiti sohvaa etsii ja pahvilaatikot ullakkoon vien ja tuoni ne vie
ja itsellein itsestäänselvyys nymmä olen
Kahlua en kahlaa
ihastuksissain olen varsin etevä

Kamilla Kolimaa

kahviapahvimukeista

Kahlua kahluu-altaassa omassa

en kalhane enääpi siussa kahlasin suussa verenmaku ja ihmispettymys nakuna Napue gini
kahlasin siinä että olin ihana itsestäänselvyys ja että ajattelin Aivan liikaa sitä kirjaa jossa
Emma tuhlaa rahat mekkoihin ja itkee ja miehet (ei yksikään niistä) piristä kosk'yksi niistä on
tunnekylmä lääkäri maalaislääkäri jok'jumaloi kuitenkin ja siinä kahlasin et'on oltava jotain
kotiinpaluun tuntuista on oltava rihmastot lämpimämmät ja kielet vähemmän pimittävät ja
elintarvikekeruut omat lämpimät elinkeruut Se elimistä tärkein ja lämpösin sen on oltava
levollisempi ja vapaa (mut'kerätty) ja ikäänkuin Kahlua mut'vain sitä lasipullos tulevaa Äiti!
vain sitä lasipullos tulevaa

Kamilla Kolimaa

Äiti elä!

Äiti elä jätä minnuu,

Elä!

äiti älä anna poikien poikia

ne poikii kyyneltupakkia

ja olen lopettanut tupakoimisen

sisällä ei saa enää polttaa

pesupaikka vasta harjutorinkadulla

tästä lähtien otan kuvat

ennen ja jälkeen

vapaana ja jälleen vapaana vapaus rakas ihana kulta

sinä omistuksistain arvokkain

arvotavarani ainokainen irtaimistoni omaisuuteni ainokainen

vain sinut nyt haluan vain sinua milloinkaan jos koskaan oi vapaus



Lilian Kiander

Luut

Marraskuu...

Kuutamottoman yön pohjolan kohtaa
Ainoa, kalpea kudus, joka pimeään valoa hohtaa
on luu.

Kuinka moni pelkää sellaisia luurankoja,
jotka ovat jääneet kaappeihin,
joissa ei ole pohjaa?

Sellaisia luita, joita tuodaan esille noitakäräjillä,
Sillä ne ovat osa runneltua ja kidutettua syytettyä,
Vahinkolapsien pääkalloja,
osa Aatamin ja Eevan alkuperäistä syntiä.

Luita, joita muurattiin ranskalaisten linnojen seiniin keskiajalla.
Niiden huudot kasvoivat yhteen ruusuköynnösten kanssa.
Ja luita, jotka kauan aikaa sitten tampattiin Kiinan muurin jalustaksi.

Mainitsen vielä muutamia luita yhteiskunnan hyväksi:
Ne ovat vääriä sääriä seilissä,
Tai muita sairauden runnomia jäänteitä,
niitä löytyy mullasta kuin kuolleita lehtiä.
Nimettömältä koekaniinilta ryöstettyjä luita.
Ennenkuin kehomme maatuu...
Kohtaamme elin voiman perustan lääketieteellisellä tutkimuspöydällä.

Silti pohdin vuosituhansien päästä:
Kokosivatko ne minut väärin?
Sivistyksen vuoksi, museoiden disosaurusten luut,
irvistelevät ja kurkistelevat vitriinistä.

Hempeitä runoja

Kadun kaikkea kanssasi vietettyä aikaa.
Niitä hempeitä runoja, joita et koskaan saanut aikaan.
Kai ne kadotti kyyhky, kirjekuriiri?
Niinkuin joulupostitkin menevät usein sesongin ruuhkassa sekaisin.
Ehkä runosi tippuivat lentokoneesta aavikolle,
Josta joku tuhansien vuosien päästä noukkii ne, ja tutkii tunteidesi arvoituksen?
Tai mereen kaatuivat joulupukinkontista
ja lilluivat suolassa suoraan valaan vatsaan.
Siellä ne sulavat ja joutuvat köyhän kalastajan pataan.

Ei, sydämeni poltit,
Poroksi kuin piparin.
Jonka kesken arkisten askareiden uuniin unohdit.

Näin kerran aavikolla kangastuksen,
Uni oli hehkuva huume ihanainen,
Sain sinulta ruusun, sillä oli terälehdet suloiset
Ja sykkivän punaiset.
Mutta oikeastaan kättelystämme käteeni jäivät,
vain piikit ja haavat iäiset.

Voi, nyyhky,
Niitä hempeitä runoja
Ei sydämessäni koskaan soinutkaan.
Ne parhaaksi katsoit toiselle lahjoittaa.



Kikhernepasta tomaattikastikkeessa

Teksti: Vilma Vares

Pimeinä ja kylminä talvi-iltoina voi tehdä mieli syödä helposti ja nopeasti tehtävää, mutta lämmittävää ja lohduttavaa ruokaa. Hyvää ruokaa onkin mahdollista tehdä myös opiskelijabudjetilla – myös kasvisruokavalioon sopivana tai vegaanisena. Seuraavassa on ohje tomaattiseen kikhernepastaan, joka lämmittää talven kylminä iltoina.

Ruokavalio: kasvis (sisältää maitoa), muutettavissa helposti vegaaniseksi

Tekoaika: 35 min | Annoksia: noin 3

Ainesosat

1 purkki kikherneitä (380 g / 230 g)

100–150 g tomaattipyreetä

2–2,5 dl ruokakermaa (maito- tai kasvipohjaista)

200–250 g pastaa (esim. orzo tai conchiglie)

oliiviöljyä

mausteita oman maun mukaan (esim. mustapippuri, basilika, oregano)

halutessa kourallinen mozzarellaraastetta (maito- tai kasvipohjaista)

halutessa pieni sipuli

halutessa tarjoiluun esim. fetaa, salaattijuustoa tai kasvipohjaista juustoa



Conchiglie-pastalla tarjoiltu annos

Ohjeet

1. Laita uuni lämpenemään 200 asteeseen. Laita kikherneet uunivuokaan ja mausta ne esim. mustapippurilla ja oliiviöljyllä. Jos kikherneet ovat olleet suolaliemessä, niitä ei tarvitse suolata erikseen. Kun uuni on lämmennyt, paahda kikherneitä uunin keskitasossa noin 25 minuuttia.

2. Keitä pasta ohjeen mukaan. Pastaveteen ei välttämättä tarvitse lisätä suolaa, jos kikherneet ovat olleet suolaliemessä.

3. Pilko halutessasi sipuli ja kuullota se oliiviöljyssä. Lämmitä ja sekoita pannulla tomaattipyree ja ruokakerma. Mausta oman maun mukaan esim. basilikalla ja oreganolalla. Kastikkeeseen voi sekoittaa kourallisen juustoraastetta, jos siitä haluaa paksumpaa. Lämmitä, kunnes kastikkeen koostumus on tasainen ja väri oranssi. Lisää kastikkeeseen hieman pastan keitinvettä, jos se tuntuu liian paksulta.

4. Sekoita kikherneet, pasta ja tomaattikas-tike pannulla tai uunivuoassa. Voit tarjoilla annoksen fetan, salaattijuuston tai kasvipohjaisen juuston kanssa.

Vinkkejä

Kikherneiden paahtaminen ei ole välttämätöntä, mutta se tuo niihin lisää makua ja tekee niiden koostumuksesta rapeamman. Suolaliemessä olleita kikherneitä voi hieman huuhtoa vedellä.

Kirjoittaja on soveltanut ohjeen monista Instagramissa ja TikTokissa sekalaisilla nimillä jaetuista pasta- ja kikherneresepteistä.

Orzo-pastalla tarjoiltu annos fetalla

